

СТАНОВИЩЕ

на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „ДОКТОР”

Автор на дисертационния труд:	ас. Сибел Илханова Ахмедова
Тема на дисертационния труд:	Изследване на въздействието на програмната подкрепа върху конкурентоспособността на малките и средни предприятия (на примера на Република България и Република Турция)
Научен ръководител:	доц. д-р Дарина Маринова Павлова
Изготвил становището:	доц. д-р инж. Таня Пенчева Панайотова

1. Актуалност на разработения в дисертационния труд проблем.

Предложеният ми за рецензиране дисертационен труд е актуален, включващ научно и приложно изследване концентрирано върху възможността за повишаване на конкурентоспособността на МСП. Програмната подкрепа е инструмент за повишаване на конкурентоспособността на МСП, но е в пряка зависимост от степента на развитие на самите региони, както и от създаването на институционален и административен капацитет за ефективно използване на средствата по европейските програми. Темата има пряка връзка с Националната стратегия за насърчаване развитието на МСП и Иновационната стратегия за интелигентна специализация на България, които също акцентират върху повишаването на конкурентоспособността на малкия бизнес, като подпомагат дейности свързани със създаване на благоприятна бизнес среда, чрез подобряване на достъпа им до финансиране, насърчаване на предприемачеството и повишаване на предприемаческите умения.

Всичко това по безспорен начин доказва актуалността на проблема заложен като основен акцент на настоящия дисертационен труд.

2. Обща оценка на дисертационния труд

Доказателство за добри познания в третираната проблематика е литературният обзор, даден в глава първа. Направено е аналитично изследване, чрез което се аргументира, че от теоретична гледна точка върху конкурентоспособността на предприятията оказва съществено влияние мобилизирането на финансови средства по европейски програми и тяхното ефективно използване в стопанската дейност. На базата на аналитични изводи са формулирани групата нерешени проблеми и е формулирана целта на дисертационния труд. Във втора глава на дисертационния труд са изследвани теоретичните аспекти на критериите и показателите за оценка и анализ на конкурентоспособността на МСП. На тази основа е предложен подход за изследване на въздействието на програмната подкрепа върху конкурентоспособността на МСП. В трета глава на дисертационния труд е извършено сравнително изследване на въздействието на програмната подкрепа върху конкурентоспособността в малките и средните предприятия. Разработена е методика за изследване на конкурентоспособността. В четвърта глава е

извършен сравнителен анализ на въздействието на програмната подкрепа върху конкурентоспособността на малките и средните предприятия от млекопреработвателната промишленост в Североизточен район и район Сакария. Основната цел на сравнителният анализ е да се проследи до колко ефективно се усвояват финансовите средства по ОП „Конкурентоспособност“ и факторите водещи до повишаване на конкурентоспособността на МСП от млекопреработвателната промишленост в Североизточен район и район Сакария.

За целите на изследването докторантката е използвала общо 137 литературни източника, в това число 38 на кирилица и 99 на латиница. Те са реално използвани и цитирани в текста на дисертацията. Тези литературни източници са достатъчно разнообразни и богати за осъществяване на задълбочено научно изследване по дадената тема. Литературните източници са ползвани добросъвестно и коректно. Може да се направи извода, че докторантката познава литературата в областта на изследвания проблем.

3. Приноси в дисертационния труд

В дисертационния труд са налице приноси моменти, чийто характер се свежда до научно-приложни и приложни. По важните според мен са:

- Систематизирани са формите на програмна подкрепа, при което са обосновани техните особености и характеристики. Оценена е връзката между процеса на програмна подкрепа и постигането на устойчиви резултати на малки и средни предприятия;

- Предложена е система от индикатори и показатели на фирмената конкурентоспособност, които оценяват нейното равнище;

- Разработен е методически подход и алгоритъм за оценка и анализ на конкурентоспособността на малки и средни предприятия чрез програмна подкрепа;

- Предложеният методически подход е апробиран в малки и средни предприятия от млекопреработвателната промишленост от СИР на Република България и район Сакария в Република Турция;

- Извършен е сравнителен анализ на постигнатото равнище на конкурентоспособност на малки и средни предприятия от двата региона в резултат на усвояване на финансови средства по Оперативна програма "Развитие на конкурентоспособността на българската икономика" и Оперативна програма „Конкурентоспособност“.

Предложените от докторанта приноси в дисертацията могат да се отнесат към следните групи: а) обогатяване на съществуващите знания; б) приложение на съществуващи методи за решаване на конкретен проблем.

4. Препоръки и критични бележки

В дисертационния труд не открих пропуски от рода на литературна неосведоменост, грешни постановки, неподходяща методика и неподходящи решения.

Искам да отбележа, че при изготвеното предварително становище бях направила редица принципиални и други забележки и препоръки, които дисертантката е взела предвид и в голямата си част са отстранени.

Критични бележки:

1. По-голямата част от анализа в първа глава не е достатъчно критичен, а е по-скоро запознаващ. Позицията на докторанта по проблема би следвало да бъде по-ясно изразена.

2. Обект на изследване в дисертационния труд са МСП от млекопреработвателната промишленост в Североизточен район на Република България и район Сакарция на Република Турция, но според мен, не е достатъчно аргументиран избора на обекта на изследването;

3. Първи извод в края на втора глава е некоректно формулиран, както и даденото работно определение на понятието „конкурентоспособност“.

4. Дисертацията явно претендира да е с методичен характер. Мисля обаче, че методическите разработки в нея трябваше да са повече и по-задълбочени, за да оправдаят тази претенция.

5. Работата би спечелила повече, ако апробирането на методическия подход е в конкретна фирма с формулиране на изводи и препоръки в областта на организацията и управлението на производството.

Искам да отбележа, че тези забележки нямат принципиален, а имат препоръчителен характер за бъдещата работа на докторанта. Направените забележки целят да дадат обективни репери и препоръки на авторката в бъдещата ѝ изследователска работа.

Препоръката ми е работата по темата да продължи да се развива с внедряване и публикации в специализирани научни списания с импакт фактор, за да се добие по-голяма известност сред научната общност в областта.

Смятам, че така направените забележки не намаляват достойнствата на доктората, а препоръките ще бъдат полезни както за докторанта, така и за практическото използване на доктората.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Моята обща оценка за представения дисертационен труд е положителна. Той представлява завършена научно-приложна разработка, с получени научно-приложни приноси. Основните резултати са публикувани в 5 научни публикации, индексирани в RePEc, EBSCO, ScienceDirect (Scopus).

Считам, че са изпълнени изискванията на Закона за развитие на академичния състав и Правилника за неговото приложение.

Въз основа на запознаването ми с представения дисертационен труд, характерът на самата разработка, нейната актуалност и значимост, съдържащите се в нея научно – приложни приноси, предлагам на членовете на научното жури да присъдят образователната и научна степен „доктор” на Сибел Илханова Ахмедова по докторска програма “Организация и управление на производството“, Професионално направление 5.13 “Общо инженерство”.

Варна

21.08.2017 год.

Изготвил становището:

(доц. д-р инж. Таня Панайотова)